

Temanotat

Syria: Identitetsdokumenter og pass

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

Informasjonen som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

© Landinfo 2015

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

SUMMARY

Before the outbreak of civil war in Syria in 2011, the country had a functioning population registry that covered all citizens. Official identity documents and passports were issued upon request after checking applications against the population registries and support documents presented by the applicant. As a result of the civil war, governmental institutions responsible for issuing identity documents and passports have ceased to function in most of the territories controlled by the opposition. In government controlled territories, these institutions still function, but for some it has become impossible to approach the areas where these institutions are located. As a result, some are not anymore able to register births, marriages and deaths, or to have new identity documents issued. The civil war has also led to weaker control measures. «Genuine» documents issued under false names or with altered information have become frequent. There is also an increase in the use of forged documents.

SAMMENDRAG

Før borgerkrigen i Syria som brøt ut i 2011, hadde landet et fungerende folkeregister som omfattet alle statsborgere. Offisielle identitetsdokumenter og pass ble utstedt etter søknad og kontroll av underlagsdokumenter og folkeregistrerte opplysninger. Borgerkrigen har ført til at offentlige kontorer som utsteder identitetsdokumenter og pass, har sluttet å fungere i store deler av de opposisjonskontrollerte delene av landet. I regjeringskontrollerte områder fungerer disse kontorene fremdeles, men enkelte er ikke i stand til å oppsøke slike områder, og er dermed forhindret fra å registrere fødsler, ekteskap og dødsfall eller å få utstedt nye identitetsdokumenter. Borgerkrigen har også ført til svekkede kontrollrutiner ved utstedelse av offentlige dokumenter. Man ser stadig oftere at «ekte» dokumenter utstedes med gale personopplysninger. Utbredelsen av falske dokumenter øker også.

INNHold

1. Innledning	5
2. Pass og identitetsdokumenter – formelle prosedyrer	5
2.1 Pass	5
2.1.1 Gyldighetstid og gebyrer	6
2.1.2 Søknadsprosedyrer	7
2.2 ID-kort	8
2.3 Nasjonalt nummer	9
2.4 Fødselsattester og utskrifter av folkeregistrerte opplysninger	10
2.5 Vigselsattester, skilsmisseattester og familiebok	10
2.6 Militærbok og militært ID-kort	11
2.7 Dokumenter utstedt til palestinere	11
3. Endringer som følge av borgerkrigen i Syria	12
3.1 Offentlige kontorer i regjeringskontrollerte områder	13
3.2 Offentlige kontorer i opposisjonskontrollerte områder	13
3.3 Kurdiske områder	14
3.3.1 Statsløse kurdere	15
3.4 Søknad om pass	16
3.4.1 Søknad om pass ved personlig oppmøte	16
3.4.2 Søknad om pass via stedfortreder	16
3.4.3 Søknad om pass via ambassade i utlandet	17
3.5 Vernepliktige	17
3.6 Dokumenter utstedt av opposisjonelle grupper	18
3.6.1 Ambassader overtatt av opposisjonen	18
4. Dokumenters notoritet	18
4.1 Kontrollrutiner og registrenes pålitelighet	19
4.2 Korrupsjon og uriktige opplysninger i «ekte» dokumenter	19
4.3 Falske dokumenter	20
5. Referanser	22

1. INNLEDNING

Dette temanotatet gir en oversikt over de viktigste offisielle syriske identitetsdokumentene, med særlig vekt på pass, ID-kort og militærbok. Notatet beskriver også prosedyrene for hvordan disse dokumentene anskaffes. Informasjonen stammer til dels fra tilgjengelige skriftlige kilder, og dels fra opplysninger samlet inn i forbindelse med informasjonsinnhentingsreiser til Syria, Libanon, Jordan, Tyrkia og Nord-Irak mellom april 2013 og september 2015.

På publiseringstidspunktet har borgerkrigen i Syria pågått i mer enn fire år. Krigshandlingene i landet har medført at offentlige kontorer med ansvar for folkeregistrene og utstedelser av identitetsdokumenter, har sluttet å fungere i deler av landet. Notatet beskriver derfor både de formelle prosedyrene rundt anskaffelser av identitetsdokumenter (kapittel 2), og hvordan borgerkrigen har påvirket kontrollrutinene samt mulighetene til å anskaffe og fornye identitetsdokumenter og pass (kapittel 3 og 4).

Situasjonen i Syria er uoversiktlig og under stadig endring. Fremstillingene som Landinfos informanter ga i forbindelse med informasjonsinnhentingsreisene, senest i september 2015, kan fort bli utdatert. Leseren bør derfor ta hensyn til at opplysningene som presenteres her, representerer situasjonen i Syria senest på publiseringstidspunktet.

2. PASS OG IDENTITETSDOKUMENTER – FORMELLE PROSEDYRER

Dette kapittelet beskriver hvordan de vanligste offisielle syriske identitetsdokumentene er utformet, og hvilke søknadsprosedyrer man må gjennomgå for å få slike dokumenter utstedt eller fornyet. Informasjonen bygger blant annet på samtaler med representanter for Sivilstatusavdelingen, det vil si det syriske folkeregisteret, og Direktoratet for migrasjon og pass i Damaskus i september 2015.

2.1 PASS

Ordinære syriske pass utstedes av Direktoratet for migrasjon og pass (*Idara al-hijra wal-jawazat*), som er underlagt Innenriksdepartementet. De har et hovedkontor i Damaskus og regionale kontorer i alle provinshovedsteder. Ifølge representanter for direktoratet (møte med Landinfo, september 2015), har alle provinshovedsteder utstyr til å utstede pass, med unntak av Raqqa og Idlib.¹ De syriske ambassadene i Abu Dhabi, Dubai og Kuwait har utstyr til selv å utstede pass. Ambassadene i Amman og Beirut er etter det opplyste i ferd med å få slikt utstyr.² Øvrige syriske

¹ Raqqa ble som første provinshovedstad i Syria overtatt av opposisjonelle grupper i 2013, og kontrolleres i dag av Islamsk stat (også omtalt som «Daesh», IS, ISIS eller ISIL). I mars 2015 ble Idlib okkupert av en koalisjon av opprørsgrupper. De øvrige provinshovedstedene i Syria var fremdeles helt eller delvis kontrollert av regimet høsten 2015. Ifølge Direktoratet for migrasjon og pass er deres kontorer fremdeles operative i alle provinshovedsteder, med unntak av Raqqa og Idlib (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015).

² Asylavdelingen i Utlendingsdirektoratet har så langt sett minst ett syrisk pass utstedt ved ambassaden i Beirut (Utlendingsdirektoratet, e-postkorrespondanse oktober 2015).

ambassader som mottar søknader om pass, sender disse til Damaskus hvor passene utstedes og returneres til ambassadene med diplomatpost (Direktoratet for migrasjon og pass, møte i Damaskus september 2015; Syrias utenriksdepartement, møte i Damaskus september 2015).³

Ordinære pass har mørkeblått omslag og inneholder 48 sider. Personaliasiden inneholder foto, et utstedelsesnummer, fornavn og etternavn, fars navn, mors navn, fødselsdato, fødested og kjønn. På baksiden av personaliasiden finner man utstedelsesdato og utstedelsessted, utløpsdato, nasjonalt nummer (se kapittel 2.3), yrke og innehaverens underskrift.⁴ Passene som benyttes i dag, er i «N-serien»⁵ og kom i produksjon i 2002. I tillegg til ordinære pass eksisterer blant annet diplomatpass (røde), tjenestepass (grønne) og spesialpass (lysebrune) (Edison TD u.å.; IRB 2013; U.S. Department of State u.å.).⁶

2.1.1 Gyldighetstid og gebyrer

Syriske pass er normalt gyldige i seks år. Menn over 18 år som ikke har gjennomført militærtjenesten, får som hovedregel pass med kun to års gyldighetstid (Direktoratet for migrasjon og pass, møte i Damaskus september 2015; syrisk advokat, møter i september 2013 og oktober 2014). Gebyret for søknad om pass er for tiden 5000 syriske pund,⁷ eller 15000 syriske pund i hastesaker (utstedelse samme dag som søknad innleveres) (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015).

Det er mulig å forlenge gyldighetstiden til ordinære pass. Side 3 i passet er satt av til dette (Edison TD u.å.). Ved forlengelse limes det inn en etikett med informasjon om dato for forlengelsen, ny utløpsdato, passnummer og forlengelsessted. Ifølge det syriske utenriksdepartementet kan pass forlenges med to eller fire år, henholdsvis vederlagsfritt og mot et gebyr på 4000 syriske pund (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015; Syrias utenriksdepartement, møte september 2015).

³ I pass utstedt ved ambassader (Abu Dhabi, Dubai og Kuwait) vil det stå: *Issued in [aktuell ambassade]*. Passet vil være signert og stemplet av den aktuelle ambassaden. I pass utlevert ved ambassader som ikke selv har utstyr til å utstede pass, vil det stå: *Issued in Damascus*, signert og stemplet av Avdeling for migrasjon og pass (Direktoratet for migrasjon og pass, møte i Damaskus september 2015; Syrias utenriksdepartement, møte i Damaskus september 2015). Pass utstedt i Syria vil alltid ha et ovalt stempel på innsiden av omslaget vis-a-vis personaliasiden. Pass utstedt ved ambassader i utlandet vil alltid ha et rundt stempel samme sted (dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman, møte september 2015).

⁴ Passet skal også inneholde passinnehaverens underskrift, men i praksis mangler av og til underskriften. Ifølge Direktoratet for migrasjon og pass i Damaskus (møte med Landinfo september 2015), er den vanligste årsaken til manglende underskrift i passet at innehaveren har søkt om pass fra utlandet via en stedfortreder (se kapittel 3.4.2), og at vedkommende dermed ikke selv var til stede for å undertegne passet. Tyskland godkjenner imidlertid ikke lenger pass som mangler innehaverens underskrift. Derfor har enkelte som søker via en stedfortreder, nå anledning til å sende en skannet kopi av underskriften til stedfortrederen. Kopien blir deretter plassert i feltet for underskrift i passet. På grunn av denne praksisen kan det av og til forekomme at deler av underskriften mangler i passet (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015).

⁵ Det finnes to utgaver av vanlige pass i N-serien som begge er gyldige. Den første utgaven, som kom i sirkulasjon i 2002, har teksten «Imprimere Nationale France» nederst på siste side i passet. Den nyere utgaven, som kom i produksjon i 2008/2009, er produsert i Syria og har teksten «Syrian product» på samme sted (dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman, møte september 2013).

⁶ Syriske pass utstedt før 2002, var blå, inneholdt 52 sider og hadde foto limt inn eller stiftet inn. Gyldighetstiden var fem år, med mulighet for forlengelse to ganger (Edison TD u.å.; Lifos 2012, s. 4).

⁷ Tilsvarende litt over 200 norske kroner.

I april 2015 kunngjorde myndighetene at pass utstedt via ambassader i utlandet kun skal utstedes for *to år* for alle grupper, og med mulighet for fornyelse med to år av gangen. Samtidig ble gebyrene økt til 400 dollar for nye pass og 200 dollar for fornyelser (Daily Star Lebanon 2015; Pizzi 2015).⁸ De nye reglene er kunngjort på nettsidene til den syriske ambassaden i Stockholm. Gebyret for nytt pass er satt til 3048 svenske kroner. Fornyelser koster 1524 svenske kroner (Syrias ambassade i Stockholm u.å.).

2.1.2 Søknadsprosedyrer

Søknad om pass leveres inn ved et av kontorene til Direktoratet for migrasjon og pass. Det er mulig å søke i alle provinshovedsteder hvor direktoratet fremdeles opererer. Det er ikke nødvendig å søke der man er registrert bosatt. Det er også mulig å søke via en syrisk ambassade i utlandet, men ikke alle ambassader bistår med dette i dag (se kapittel 3.4.3). En tredje mulighet er å søke via en stedfortreder (se kapittel 3.4.2) (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015; syrisk advokat, møte september 2013).

I tillegg til ferdig utfylt søknadsskjema, må følgende dokumenter legges ved søknaden om pass (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015; Syrias innenriksdepartement u.å.):

- ID-kort
- To passfotografier
- Tillatelse fra arbeidsgiver for statsansatte
- Tillatelse fra militære myndigheter for alle menn mellom 17 og 50 år⁹
- Bekreftelse på yrke/profesjon for alle mellom 18 og 60 år

Barn under 18 år behøver i tillegg samtykke fra far/verge. Barn under 15 år som ikke har fått utstedt ID-kort, må fremlegge utskrift av folkeregistrerte opplysninger (se kapittel 2.5) (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015; Syrias innenriksdepartement u.å.)

Ved søknader om fornyelse må de samme dokumentene fremlegges som ved første gangs søknad, i tillegg til det gamle passet (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015; Syrias innenriksdepartement u.å.).

Direktoratet for migrasjon og pass har en egen elektronisk database over alle pass som er utstedt siden 2000. Direktoratet har også tilgang til Sivilstatusavdelingens elektroniske folkeregister (se kapittel 2.2). Opplysningene i passøknadene sjekkes

⁸ Det ble samtidig kunngjort at syriske ambassader i utlandet fra nå av kunne utstede eller forlenge gyldighetstiden til pass uten at søknaden først skulle godkjennes av Direktoratet for migrasjon og pass og uten «sikkerhetsklarering» fra etterretningstjenestene i Syria. Ifølge presseoppslag innebar dette at syrere som tidligere ikke kunne få utstedt pass fordi de hadde tilknytning til opposisjonen, eller fordi de hadde forlatt Syria illegalt, nå likevel kunne få utstedt pass (Daily Star Lebanon 2015; Pizzi 2015). Landinfo har imidlertid ikke registrert noen endringer med hensyn til hvem som kan få utstedt pass etter april 2015. En dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman mente, basert på intervjuer de hadde foretatt, at ettersøkte eller personer som hadde unndratt seg militærtjeneste, ikke kunne få utstedt pass (dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman, møte september 2015).

⁹ Representanter for Direktoratet for migrasjon og pass i Damaskus opplyste at alle menn mellom 18 og 42 år må ha tillatelse fra militære myndigheter (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015). Ifølge nettsidene til det syriske innenriksdepartementet gjelder dette alle menn mellom 17 og 50 år som ikke har fått fritak fra militærtjenesten (Syrias innenriksdepartement u.å.).

opp mot opplysninger i folkeregisteret (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015).

Via et eget elektronisk register over ettersøkte personer, undersøker Direktoratet for migrasjon og pass også om søkeren er etterlyst av sikkerhetstjenestene eller domstolene. Dersom søkeren står oppført i dette registeret, avslås søknaden (syrisk advokat, møte september 2013).

2.2 ID-KORT

Nasjonale ID-kort utstedes av Sivilstatusavdelingen, som er en egen avdeling under Innenriksdepartementet. Sivilstatusavdelingen har ansvar for å drifte Syrias folkeregister.¹⁰ Deres hovedkontor er i Damaskus. Det er et regionalt kontor (*mudiriya*) i hver av de 14 provinshovedstedene og omtrent 286 lokalkontorer (*amana*) rundt om i landet. Sivilstatusavdelingen registrerer fødsler, dødsfall, ekteskap og skilsmisser. Registrene er digitalisert. Hovedkontoret i Damaskus har derfor tilgang til hele registeret uavhengig av hvor i landet man er registrert (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015; UNDESA 2009, s. 57).

Syriske nasjonale ID-kort utstedes til alle syriske statsborgere av Sivilstatusavdelingen. Søknad skal leveres inn når man er 14 år gammel. ID-kortet utstedes senest når man er 15 år (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015). Man får ingen automatisk beskjed eller innkalling til å søke om ID-kort, men i praksis skaffer alle seg ID-kort da dette er påbudt (syrisk advokat, møte i oktober 2014).

Den nyeste versjonen av ID-kortet, som ble innført mellom 2002 og 2005, er et plastkort på størrelse med et bankkort.¹¹ Kortene er grønne og rosa med et integrert bilde av innehaveren til venstre på forsiden og et mindre bilde i sort/hvitt på baksiden. På forsiden finnes informasjon om fornavn og etternavn, fars navn, mors fulle navn, fødested, fødselsdato og nasjonalt nummer (se kapittel 2.3). På baksiden finnes informasjon om hvor innehaveren er registrert, «familienummeret»¹², innehaverens kjønn, hudfarge, øyenfarge, adresse, særskilte kjennetegn og utstedelsesdato (DISCS u.å.; IRB 2007).

ID-kortene har ubegrenset gyldighetstid og erstattes normalt kun ved tap eller skade (syrisk advokat, møte september 2013).

¹⁰ Det offisielle syriske navnet er *shu'un al-madaniyya*, som direkte oversatt betyr [avdeling for] sivile forhold. I noen sammenhenger forekommer også begrepet *idara al-ahwal al-madaniyya*, som kan oversettes med *sivilstatusavdelingen*. Den vanligste engelske betegnelsen er *Civil Status Department*. I dette dokumentet benyttes betegnelsen *Sivilstatusavdelingen*.

¹¹ De eldre kortene var laminerte i blå, grønn og rosa farge. Mellom 2003 og 2005 måtte alle statsborgere søke om det nye ID-kortet. Så sent som i 2006 var det fremdeles mange som ikke hadde fått den nye versjonen (DISCS u.å.; IRB 2007).

¹² «Familienummeret» (på arabisk omtalt som *khana* eller *qaid*) er folkeregisterets arkivnøkkel og har vært i bruk siden det første folkeregisteret for Syria ble opprettet i 1922. Familienummeret består av et stedsnavn (landsby eller kvartal i en større by), etterfulgt av et nummer (som regel minst to siffer). Alle medlemmer av en storfamilie har samme familienummer. Kvinner «flyttes» fra fars familienummer til ektemannens familienummer når de gifter seg. Menn beholder fars familienummer når de gifter seg. Det kan dermed være flere kjernefamilier registrert på samme familienummer (Syrias folkeregister, møte september 2015). Rubrikkene hvor familienumrene er oppført, har litt forskjellig betegnelse på ulike identitetsdokumenter. «Familienummeret» må ikke forveksles med nasjonalt nummer (*ar-raqam al-wattani*) som er unike identifikasjonsnumre for hvert enkelt individ og som ble innført på 2000-tallet. «Familienummeret» står ikke oppført i de nye passene som kom i sirkulasjon fra 2002 (N-serien) (DISCS u.å.; Edison TD u.å.).

Søknad om ID-kort skal innleveres ved Sivilstatuskontoret på søkerens hjemsted, det vil si på stedet man er folkeregistrert. Det er i utgangspunktet ikke mulig å søke ved et annet kontor. Den senere tid har det imidlertid blitt opprettet et sentralt kontor i Damaskus hvor alle kan søke om ID-kort uavhengig av hvor i landet man er registrert. Bakgrunnen er at regimet har mistet kontrollen over deler av landet som følge av borgerkrigen, og at folkeregisterkontorene i disse områdene ikke lenger er operative (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015; Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation, møte mars 2015).

Det kreves personlig oppmøte enten man søker på sitt folkeregistrerte hjemsted eller fra Damaskus. Søkeren må avgi fingeravtrykk av alle ti fingre sammen med søknaden. Fingeravtrykkene gjenfinnes ikke i ID-kortet, men lagres for kontrollformål i Sivilstatusavdelingens databaser. Søkeren må også levere inn passfotografi. Fotoet vises på ID-kortet og lagres i databasen. Før ID-kortet utstedes sjekker Sivilstatusavdelingen at det er samsvar mellom opplysningene i søknaden og opplysningene som er registrert i folkeregisteret fra før (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015; IRB 2007; syrisk advokat, møte september 2013 og oktober 2014).

Når man har søkt om ID-kort, kan det ta omtrent ti dager å få selve kortet utstedt. I mellomtiden får man en kvittering som viser at man har levert inn søknad (syrisk advokat, møte oktober 2014).¹³

2.3 NASJONALT NUMMER

Nasjonalt nummer (*ar-raqam al-wattani*) er unike numre som syriske borgere i dag får tildelt i forbindelse med fødselsregistrering. Numrene består av elleve siffer. Nummeret står oppført på de fleste syriske identitetsdokumenter. Systemet ble innført tidlig på 2000-tallet. Alle som er registrert i folkeregisteret, skal i utgangspunktet ha fått et nasjonalt nummer (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015; syrisk advokat, møte oktober 2014).

Noen syriske statsborgere mangler tilsynelatende nasjonalt nummer. Ifølge representanter for Sivilstatusavdelingen, har enkelte kontorer mistet dataforbindelsen til Damaskus på grunn av den pågående borgerkrigen. Barn som registreres ved disse kontorene i dag, registreres kun manuelt og tildeles derfor ikke nasjonalt nummer. Disse barna kan få utstedt pass. I så tilfelle vil rubrikken i passet hvor det nasjonale nummeret skal stå oppført, være blank. Ifølge representanter for Sivilstatusavdelingen (møte september 2015) gjelder dette utelukkende barn under tre år. En dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman opplyste imidlertid til Landinfo at de hadde sett pass hvor nasjonalt nummer manglet også på voksne personer. I disse tilfellene var pass uten nasjonalt nummer utstedt til syrere som bodde utenlands. Formodentlig manglet disse personene nasjonalt nummer fordi de hadde bodd utenlands i lang tid. Også pass utstedt til barn født i utlandet, manglet nasjonalt nummer (dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman, møte september 2015).

¹³ Da alle gamle ID-kort skulle skiftes ut med en ny type midt på 2000-tallet, kunne det ta mellom tre og ti måneder fra man søkte til man fikk det nye ID-kortet (IRB 2007).

2.4 FØDELSATTESTER OG UTSKRIFTER AV FOLKEREJSTRERTE OPPLYSNINGER

Sivilstatusavdelingen registrerer fødsler, dødsfall, ekteskap og skilsmisser. Registrene er organisert på familieenheter hvor et ektepar med felles barn utgjør en enhet med samme «familienummer» (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015; UNDESA 2009, s. 57).

Foreldrene er pliktige i å registrere nyfødte innen 30 dager etter fødsel eller innen 60 dager via syriske ambassader dersom barnet er født utenlands.¹⁴ Foreldrene får normalt utstedt en melding om fødsel av sykehuset hvor barnet er født. Korrekt fødselsdato skal fremgå av denne meldingen. Foreldrene legger melding om fødsel frem for Sivilstatusavdelingen når de registrerer barnet.¹⁵ I forbindelse med registrering tildeles barnet et nasjonalt nummer, barnet føres inn i familiebogen (se kapittel 2.5), og det utstedes en egen fødselsattest (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015; UNDESA 2009, s. 57).

Sivilstatusavdelingen kan også utstede utskrifter over folkeregistrerte opplysninger (*ikhraj qaid*) som enten er individuelle eller omfatter samtlige medlemmer av en kjernefamilie, det vil si ektefeller og barn (DISCS u.å.; UNDESA 2009, s. 57; U.S. Department of State u.å.).

2.5 VIGSELSATTESTER, SKILSMISSEATTESTER OG FAMILIEBOK

Ekteskap blant sunnimuslimer, sjiamuslimer og alawitter registreres av egne sharia-domstoler. Disse domstolene har også myndighet til å innvilge skilsmisse. Druserne og de kristne har egne lover og domstoler for dette formålet. Det er ikke mulig å inngå sivile ekteskap i Syria. Domstolene sender melding til Sivilstatusavdelingen om endret sivilstand, hvorpå dette registreres. Sivilstatusavdelingen kan utstede egne ekteskapsattester og skilsmisseattester (Brørby & Hanson 2010; U.S. Department of State u.å.).

Etter inngått ekteskap får ektemannen utstedt en familiebok. Eieren av familiebogen må levere den inn til Sivilstatusavdelingen hver gang det forekommer endringer i sivil status eller når barn kommer til verden slik at disse kan registreres i boken. Dersom ektemannen dør, skal enken få utskrevet en familiebok. Familiebogen inneholder en side med ektemannens personalia og bilde. De neste fire sidene er reservert ektefellens personalia (loven tillater at en muslimsk mann tar inntil fire

¹⁴ Dersom barnet ikke registreres innen fristen, straffes foreldrene med en bot på 500 syriske pund. Dersom barnet ikke registreres innen ett år, øker boten til 2000 syriske pund. Dersom foreldrene ikke registrerer barnet innen det fyller åtte år, kan de ilegges bøter på 8000 syriske pund, og politiet vil igangsette etterforskning for å klarlegge hvorfor barnet ikke er registrert og se til at det registreres på rett måte (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015).

¹⁵ Ifølge representanter for Sivilstatusavdelingen (møte september 2015) registreres alltid korrekt fødselsdato basert på den dato som fremkommer i melding om fødsel fra sykehuset. Avvik skal ikke forekomme. Ifølge undersøkelser foretatt av den norske ambassaden i Amman, forekommer det imidlertid avvik. Dette kan skyldes at barnet er født utenfor sykehus og at det dermed ikke foreligger noen melding om fødsel. I slike tilfeller kan av og til den registrerte fødselsdatoen være den samme som registreringsdato, selv om barnet i realiteten er født flere dager eller uker tidligere. I andre tilfeller sender sykehuset melding om fødsel etter at foreldrene har registrert barnet. Også i slike tilfeller kan feil fødselsdato registreres. I atter andre tilfeller vil foreldrene insistere på en annen fødselsdato enn den som fremkommer av melding om fødsel, noe sivilstatuskontorene av og til godtar. Foreldrene kan ha ulike motiver for å kreve en annen fødselsdato enn den reelle. Det kan for eksempel være at barnet er født sent på året og at foreldrene ikke ønsker at det skal være yngst i sitt skolekull (Norges ambassade i Amman, e-postkorrespondanse januar 2015).

koner). De påfølgende sidene er reservert for barn (det er plass til å føre inn inntil 20 barn) (DISCS u.å.; Sivilstatusavdelingen, møte september 2015).

Tidligere måtte man oppsøke kontoret til Sivilstatusavdelingen på sitt hjemsted, det vil si stedet hvor man opprinnelig var registrert, for å registrere fødsler, dødsfall, ekteskap og skilsmisser. Siden juli 2011 har det blitt mulig å registrere slike hendelser og få utskrifter og attester fra et hvilket som helst sivilstatuskontor, uten å måtte behøve å reise tilbake til sitt hjemsted. Dette har blitt mulig på grunn av digitaliseringen av folkeregistrerte opplysninger. De som befinner seg i utlandet, kan få utstedt dokumenter via syriske ambassader. Det er kun personen selv eller en nær slektning som har rett til å hente ut utskrifter av folkeregistrerte opplysninger eller andre attester som Sivilstatusavdelingen utsteder (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015; U.S. Department of State u.å.).

2.6 MILITÆRBOK OG MILITÆRT ID-KORT

I Syria er militærtjeneste obligatorisk for alle menn. Etter 18-årsdagen og senest innen fylte 19 år må alle menn oppsøke militære myndigheter for å få utstedt en militærbok (*daftar khadma al-alam*). Man er pålagt å beholde boken også etter endt militærtjeneste i tilfelle innkalling til reservetjeneste. Militærboken er på 48 sider. Fargen på omslaget varierer. Det svenske Migrationsverkets ID-enhet har så langt registrert grønne, gule, hvite, rosa og oransje omslag (Lifos 2014, s. 15). Militærboken inneholder innehaverens personalia og foto. Detaljer om militærtjenesten føres inn i boken, herunder datoer og resultater fra sesjon og legeundersøkelse, eventuelle fritak eller utsettelse, dato og lengde på tjenestegjøring, dimittering og repetisjonstjenester (DISCS u.å.; Lifos 2014, s. 15).

Idet man påbegynner selve militærtjenesten, leveres militærboken og ordinært ID-kort inn i bytte mot et militært ID-kort. Av og til kan det ta noen måneder før rekrutten får utdelt sitt militære ID-kort. I mellomtiden får vedkommende et midlertidig identifikasjonsdokument. Når tjenestegjøringen avsluttes, leveres militært ID-kort inn, og man får tilbake sitt ordinære ID-kort og militærboken (Lifos 2014, s. 16; U.S. Department of State u.å.; syrisk analytiker ved Carnegie, møte oktober 2014).

Offiserer i hæren er yrkessoldater og påbegynner normalt sin offiserskarriere etter at de har avsluttet den obligatoriske militærtjenesten. Offiserer benytter egne ID-kort og egne militære familie bøker. Det er dermed ikke aktuelt for dem å bære militærbok eller sivile ID-dokumenter (syrisk analytiker ved Carnegie, møte i oktober 2014).¹⁶

2.7 DOKUMENTER UTSTEDT TIL PALESTINERE

Palestinske flyktninger i Syria registreres av "General Administration for Palestine Arab Refugees" (heretter GAPAR), som er underlagt det syriske Arbeids- og sosialdepartementet. GAPAR har det administrative ansvaret for de palestinske flyktningene i Syria, herunder registrering og humanitær bistand (Landinfo 2011, s. 7). I dag er ca. 585 000 personer registrert i GAPARs registre.¹⁷ GAPAR har

¹⁶ Side 29 i militærboken inneholder egne felt hvor verving til hæren skal påføres (DISCS u.å.). Dette indikerer at de som verver seg til ytterligere tjeneste etter endt førstegangstjeneste, men uten å oppnå offisers grad, fremdeles benytter militærboken.

¹⁷ Det finnes også palestinske flyktninger i Syria som ikke er registrert av GAPAR. Dette er palestinere som ankom Syria på et senere tidspunkt enn den første store bølgen av flyktninger i 1948. De fleste «uregistrerte»

kontorer i alle palestinske leire. Det er opprettet et nytt midlertidig kontor i Damaskus for palestinere som har flyktet fra bydelen Yarmuk der de fleste palestinerne tidligere var bosatt. Palestinerne får utstedt identitetsdokumenter etter eksakt samme regelverk som for syriske statsborgere. GAPAR utsteder fødselsattester, vigselsattester, skilsmisseattester og dødsattester. Disse attestene har samme utforming og oppsett som attestene utstedt til syriske statsborgere av Sivilstatusavdelingen, men det fremgår av teksten i attestene fra GAPAR at innehaveren er palestiner (GAPAR, møte september 2015).

Sivilstatusavdelingen utsteder ID-kort til palestinere etter samme regelverk som for syriske statsborgere. Kortene er nesten identiske, men teksten med rød skrift over fotoet oppe til venstre på forsiden er forskjellig. På ordinære ID-kort utstedt til syriske statsborgere, står det *bitaqa shakhsiya* [identitetskort]. På ID-kort utstedt til palestinske flyktninger, står det *tadhkara iqama mu'aaqata lil-filastiniin* [midlertidig oppholdskort for palestinere] samme sted. Det er også en litt annen bakgrunnsfarge på identitetskortene utstedt til palestinerne. Disse kortene har rosa bakgrunn, mens bakgrunnen på ID-kort utstedt til syrere, er rosa og grønne i kantene. I GAPARs registre benyttes dessuten såkalte personnummer (*raqqam shakhsi*) i stedet for nasjonalt nummer som tildeles syriske statsborgere. Også dette fremgår av ID-kortene til palestinerne (DISCS u.å.; GAPAR, møte september 2015).

Palestinske flyktninger registrert i Syria, kan få utstedt reisedokumenter. Disse utstedes av Direktoratet for migrasjon og pass etter samme regelverk som for syriske statsborgere. Dokumentene betegnes som *Travel Document/wathiqa safar* i motsetning til ordinære *Passport/jawaz safar*. Det står skrevet på omslaget at innehaveren er palestinsk flyktning. Reisedokumentene som utstedes til palestinske flyktninger, er for øvrig nesten identiske med pass utstedt til syriske statsborgere (GAPAR, møte september 2015).

3. ENDRINGER SOM FØLGE AV BORGERKRIGEN I SYRIA

Borgerkrigen har ført til at syriske myndigheter har mistet kontrollen over store deler av landet. I oktober 2015 hadde myndighetene grovt sett kontroll over sentrale deler av Damaskus, kystområdene nord for Libanon og deler av provinsene Sweida, Homs, Hama og Aleppo. De hadde også hel eller delvis kontroll over samtlige provinshovedsteder i landet, med unntak av Raqqa og Idlib. Områder med kurdisk majoritetsbefolkning langs grensen til Tyrkia i provinsene Hassaka og Aleppo, henholdsvis områdene Jazira (nordøst), Ayn Arab/Kubane og Afrin (nordvest), er overtatt av det kurdiske partiet *Democratic Union Party/Partiya Yekitiya Demokrat* (heretter PYD) og deres tilhørende militsgruppe YPG (*Yekineyen Parastina Gel*). I disse områdene har PYD opprettet et lokalt selvstyre. Mesteparten av provinsene Dayr az-Zur og Raqqa, samt sørlige deler av Hassaka og østlige deler av Aleppo-

palestinerne kom til Syria fra Jordan, Vestbredden og Gaza i 1967 eller senere. En del av dem hadde tidligere jordanske eller egyptiske reisedokumenter. I Syria har de fått utstedt identitetsdokumenter fra den palestinske ambassaden i Damaskus (Landinfo 2011, s. 7). Ifølge GAPAR var det så mange som 100 000 uregistrerte palestinere i Syria før borgerkrigen brøt ut i 2011. En del av dem skal nå ha forlatt landet (GAPAR, møte september 2015).

provinsen, kontrolleres av Islamsk stat. Øvrige deler av landet, det vil si deler av provinsene Aleppo, Idlib, Hama og Homs, enkelte forsteder til Damaskus og store deler av de sørlige provinsene Dara og Qunaytra, kontrolleres av en rekke ulike militser som er i opposisjon til myndighetene (Agathocle de Syracuse 2015; Carter Center 2015; Pietervanostaeyen 2015; SNAP 2014, s. 5).

Over 11 millioner mennesker av en total befolkning på om lag 23 millioner er drevet på flukt på grunn av krigshandlingene. Av disse har anslagsvis 4,5 millioner flyktet fra landet.¹⁸ Man regner med at 7,5 millioner er internt fordrevet i Syria (SNAP 2014, s. 9).

3.1 OFFENTLIGE KONTORER I REGJERINGSKONTROLLERTE OMRÅDER

Kontorene til Sivilstatusavdelingen fungerer i områder som myndighetene fremdeles kontrollerer. Det er dermed i prinsippet fremdeles mulig å registrere fødsler, ekteskap, skilsmisser og dødsfall i regjeringskontrollerte deler av landet. Det er også mulig å få utstedt identitetsdokumenter i disse områdene (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015)

Hovedkontoret til Direktoratet for migrasjon og pass i Damaskus som utsteder pass, er fremdeles operativt. Lokalkontorene i en del av provinshovedstedene er også åpne og kan utstede pass. Kontorene i provinshovedstedene Raqqa og Idlib er stengt (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015).

3.2 OFFENTLIGE KONTORER I OPPOSISJONSKONTROLLERTE OMRÅDER

Utenfor regjeringskontrollerte områder i Syria har kontorene til Sivilstatusavdelingen i de fleste tilfeller sluttet å fungere. Dermed har ikke lenger befolkningen i disse områdene anledning til å registrere fødsler, dødsfall og ekteskap. De kan heller ikke få nye identitetsdokumenter utstedt, med mindre de henvender seg til kontorer i regjeringskontrollerte områder som fremdeles er åpne. Flyktingene som befinner seg i Syrias naboland, er ofte heller ikke i stand til å komme i kontakt med Sivilstatusavdelingen for å registrere endringer i folkeregisteret, og er ofte forhindret fra å skaffe seg nye identitetsdokumenter (syrisk opposisjonsgruppe, møte april 2013; KNC, møte april 2013; syrisk advokat, møte oktober 2014). Ifølge en rapport fra Flyktningshjelpen og Tilburg universitet, er tre fjerdedeler av barna som er født av syriske flyktinger i Libanon uregistrerte, fordi foreldrene ikke har kunnet registrere barna i Syria. Det foreligger også anekdotiske rapporter om at enkelte syriske flyktinger i Libanon som har kontaktet syriske myndigheter, skal ha blitt nektet bistand og fortalt at de ikke lenger ansees som syrere fordi de tilhører opposisjonsbevegelsen (NRC & Tilburg University 2015, s. 23).

I noen tilfeller har man flyttet sivilstatuskontorer fra områder utenfor myndighetenes kontroll til områder myndighetene fremdeles kontrollerer (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015). Enkelte steder har ansatte i Sivilstatusavdelingen fortsatt i sine stillinger selv om regimet har mistet kontrollen i området. Dette har blant annet skjedd i kurdiske områder (se kapittel 3.3). Noen steder er utstyr til å produsere identitetsdokumenter overtatt av opposisjonelle grupper. Dette har eksempelvis skjedd i Raqqa og i Madinat al-Thawra ved Assad-demningen på Eufrat, enkelte

¹⁸ Anslaget over flyktinger i nabolandene baserer seg blant annet på tall fra vertslandene Libanon, Tyrkia, Irak, Jordan og Egypt (SNAP 2014, s. 9). I oktober 2015 hadde UNHCR (u.å.) registrert i underkant av 4,2 millioner syriske flyktinger i disse fem landene til sammen.

steder i Idlib-provinsen og enkelte steder i Dara-provinsen. Det er uklart hvilken myndighet disse kontorene opererer under. Det er også uklart hvorvidt det her dreier seg om organisert kriminalitet, det vil si utstedelser av «ekte» dokumenter mot betaling, eller om det er tidligere ansatte i Sivilstatusavdelingen som har fortsatt å utstede dokumenter etter samme regelverk og rutiner som tidligere (tyrkisk hjelpeorganisasjon, møte april 2013; diplomater i Ankara, møte april 2013; FN-kontor i Jordan, møte september 2013; dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman, møte september 2013; Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation, møte mars 2015).

Direktoratet for migrasjon og pass opplyser at utstyr til å utstede pass, samt tomme passformularer, har blitt stjålet i Raqqa. Direktoratet har oversikt over hvilke nummerserier det gjelder og har delt denne informasjonen med Interpol. Direktoratet opplyste for øvrig at de ikke anerkjenner, samarbeider med eller kommuniserer med offentlige kontorer som er overtatt av opposisjonelle grupper (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015).

Dokumenter kan til en viss grad ordnes via nære familiemedlemmer i regjeringskontrollerte deler av landet som opptrer som stedfortredere, men dette avhenger av at noen bringer dokumentene til søkeren i ettertid. Mange veistrekninger er utrygge å ferdes på. Postgangen mellom ulike deler av landet er dessuten svært ustabil. Sivilstatusavdelingens kontor i Damaskus har elektronisk tilgang til hele folkeregisteret. I prinsippet kan derfor alle dokumenter ordnes derfra (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015; syrisk advokat, møte september 2013).

For noen kan det være vanskelig å komme seg til byene hvor sivilstatuskontorene er lokalisert. Mange unngår også å oppsøke offentlige kontorer fordi de har flyktet fra regjeringskontrollerte områder, eller av andre grunner assosieres med opposisjonen og derav frykter reaksjoner fra myndighetene. Ifølge representanter for ulike syriske og internasjonale organisasjoner som Landinfo har snakket med, vil man ikke kunne få utstedt pass eller andre identitetsdokumenter dersom man er ettersøkt eller dersom noen i familien er ettersøkt. Dette gjelder svært mange av de som bor i opprørskontrollerte deler av landet. Dette medfører også at de det gjelder ikke kan registrere fødsler, dødsfall, ekteskap eller skilsmisser (KNC, møte april 2013; syrisk opposisjonsgruppe, møte april 2013; tyrkisk hjelpeorganisasjon, møte april 2013; FN-kontor i Jordan, møte september 2013; Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation, møte mars 2015).

3.3 KURDISKE OMRÅDER

De kurdiske enklavene nord i landet, Jazira, Ayn al-Arab/Kubane og Afrin, kontrolleres av PYD og deres militær YPG. I disse områdene mottar mange av de statlige ansatte fremdeles lønn fra Damaskus.¹⁹ Dette gjelder blant annet lærere i grunnskolen og ansatte i det statlige byråkratiet.²⁰ I den største kurdiske enklaven,

¹⁹ Statsansatte i Afrin har hver måned måttet reise til Aleppo for å hente ut lønn. Mange har ikke kunnet gjøre dette fordi det er forbundet med fare å foreta reisen til Aleppo (representant for selvstyremyndighetene i Afrin, møte desember 2014). I november 2014 gikk det ut innkalling til militær repetisjonstjeneste til en rekke statsansatte under 42 år i de kurdiske områdene. De som ikke fremstilte seg for repetisjonstjeneste, ble truet med oppsigelse (Kurd Watch 2014).

²⁰ Helsesektoren i kurdiske områder finansieres ikke lenger av regimet. Offentlig ansatte leger og sykepleiere får etter det opplyste ikke lenger lønn fra Damaskus (KNK, møte mars 2015).

Jazira i Hassaka-provinsen, kontrollerer regimet fremdeles visse deler av de to største byene, Hassaka og Qamishli. Her fungerer sivilstatusavdelingen fremdeles. PYD skal også selv ha begynt å utstede en egen type ID-kort til befolkningen, men dette skjer visstnok ikke i stor utstrekning. Man har dermed i praksis to parallelle myndighetsstrukturer i området som utsteder ID-dokumenter: en offentlig sivilstatusavdeling som fremdeles finansieres av Damaskus, og et nytt system med ID-kort utstedt av PYD (KNC, møte mars 2015; Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation, møte mars 2015; UNHCR, møte mars 2015).

Flyplassen i Qamishli er fremdeles åpen med regelmessige flyvninger til Damaskus. Mange reiser dermed til Damaskus for å søke om pass eller ID-dokumenter (Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation, møte mars 2015).

I **Afrin** nordvest i Aleppo-provinsen var det fremdeles enkelte ansatte ved Sivilstatusavdelingens kontor i desember 2014, men de hadde ikke lenger kapasitet til å betjene hele befolkningen i området (representant for selvstyremyndighetene i Afrin, møte desember 2014).

Den siste kurdiske enklaven, **Ayn al-Arab/Kubane** nordøst i Aleppo-provinsen, ble delvis overmannet av Islamsk stat høsten 2014. I løpet av våren 2015 klarte YPG å ta områdene tilbake, men mye av bygningsmassen og infrastrukturen i sentrum av Kubane er angivelig ødelagt, og kun en del av befolkningen har så langt returnert (FN-kontor i Tyrkia, møte mars 2015). Det er uvisst om det finnes et operativt sivilstatuskontor i området.

3.3.1 Statsløse kurdere

I Hassaka-provinsen nordøst i Syria ble deler av den kurdiske befolkningen fratatt sitt syriske statsborgerskap etter en ekstraordinær folketelling i 1967. I 2008 utgjorde de statsløse i provinsen anslagsvis over 300 000 personer, hvorav om lag halvparten var registrert i et eget folkeregister i Hassaka som utlendinger (*ajjabi*, fl. *ajanib*), mens den andre halvparten besto av uregistrerte (*maktum*, fl. *maktumin*) (Kurd Watch 2010; Landinfo 2010). I april 2011 utstedte presidenten et direktiv som ga den delen av de statsløse som var registrert som utlendinger, anledning til å søke om syrisk statsborgerskap.²¹ Ifølge representanter for Kurdish National Congress (KNC) hadde om lag 100 000 statsløse kurdere benyttet seg av denne muligheten og fått innvilget syrisk statsborgerskap innen april 2013. Ifølge representanter for Sivilstatusavdelingen omfattet direktivet totalt 120 000 statsløse kurdere (*ajanib*). Av disse hadde 105 000 søkt om, og fått, statsborgerskap innvilget (KNC, møte april 2013; Sivilstatusavdelingen, møte september 2015).²²

Søknadene om statsborgerskap ble behandlet av en egen komité i Damaskus. De som søkte om statsborgerskap, måtte befinne seg i Syria. Det var ikke mulig å søke fra

²¹ Direktivet gjaldt kun de som var registrert som utlendinger (*ajanib*), ikke de uregistrerte (*maktumin*). Ifølge en studie gjort av Tilburg universitet, har imidlertid uregistrerte (*maktumin*) i noen få tilfeller oppnådd statsborgerskap gjennom direktivet. Dette skal ha kunnet skje dersom deres foreldre var registrert som utlendinger (*ajanib*) og fikk statsborgerskap i samme prosess. Dette gjaldt for øvrig kun familier som var «godt kjent med» de lokale myndighetene (Albarazi 2013, s. 20).

²² I 2013 ble rutinene tilsynelatende reversert. Statsløse kurdere opplyste at det ikke lenger var mulig å søke om statsborgerskap. Denne situasjonen skal ha vedvart. I begynnelsen av 2015 var det fremdeles ikke mulig for de statsløse å søke om statsborgerskap (FN-kontor i Nord-Irak, møte april 2013; Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation, møte mars 2015).

utlandet (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015). Søknad måtte leveres personlig i Hassaka ved det kontoret man var registrert ved i «registeret over utlendinger». For øvrig måtte familier søke samlet. Hvis ett eller flere familiemedlemmer ikke var med i familiens samlede søknad, viste det seg å være vanskelig å søke på et senere tidspunkt (Albarazi 2013, s. 19).

Alle syriske menn er pliktige til å gjennomføre militærtjeneste. Dette gjelder i utgangspunktet også statsløse kurdere som fikk statsborgerskap gjennom overnevnte direktiv. Det har imidlertid hersket stor usikkerhet med hensyn til eksakt hvilke alderstrinn som ville få innkalling og når denne innkallingen ville komme.²³ Usikkerheten knyttet til militærtjeneste førte til at mange lot være å søke om statsborgerskap, eller de reiste til Kurdistan Region of Iraq (KRI) før søknadene deres var ferdig behandlet (Albarazi 2013, s. 20; KNC, møte april 2013).

3.4 SØKNAD OM PASS

Det finnes tre ulike måter å søke om pass på. Disse er 1) søknad ved personlig oppmøte ved et av kontorene til Direktoratet for migrasjon og pass, 2) søknad via en stedfortreder, eller 3) søknad via en syrisk ambassade i utlandet.

3.4.1 Søknad om pass ved personlig oppmøte

De formelle prosedyrene rundt søknad om pass, er ikke endret til tross for mer enn fire år med borgerkrig. Som nevnt i kapittel 2, har Direktoratet for migrasjon og pass kontorer i alle provinshovedsteder i Syria. Kontorene i Raqqa og Idlib er utenfor myndighetenes kontroll, men de øvrige er etter det opplyste fremdeles operative. Det betyr at man fremdeles kan søke om pass ved personlig oppmøte ved ett av disse kontorene (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015).

3.4.2 Søknad om pass via stedfortreder

Det er også mulig å søke om pass via stedfortreder. Stedfortrederen må være en nær slektning. Andre enn nære slektninger kan også fungere som stedfortredere, men i så tilfelle må vedkommende ha skriftlig fullmakt fra søkeren (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015). Stedfortrederen må fremlegge et ferdig utfylt søknadskjema, passfotografier og kopi av utskrift over folkeregistrerte opplysninger (*ikhraj qaid*). Det er ikke mulig å få utstedt pass uten utskrift av folkeregistrerte opplysninger. Hvis man mangler dette, kan imidlertid en bror, far eller bemyndiget advokat som befinner seg i Syria, få en slik utskrift utstedt på vegne av søkeren (Norges ambassade i Amman, møter juni og september 2013; syrisk advokat, møte september 2013).

²³ Ifølge undersøkelser gjort av Tilburg universitet i 2012, ble menn som fikk innvilget statsborgerskap, behandlet på følgende måte: De som var født før 1993, fikk ingen innkalling. De som var født i 1993 eller senere, måtte gjennomføre militærtjeneste, men ble ikke innkalt umiddelbart. De som var født i 1994 eller senere, ville bli innkalt så snart de fylte 18 år (Albarazi 2013, s. 20). Ifølge flere av Landinfos kilder, ble ingen lenger innkalt til militærtjeneste i Hassaka fra og med vinteren 2013 (KNC, møte april 2013; syrisk analytiker ved Carnegie, møte oktober 2014). I november 2014 gikk det imidlertid ut innkalling til militær repetisjonstjeneste til en rekke statsansatte under 42 år i de kurdiske områdene. De som ikke fremstilte seg for repetisjonstjeneste, ble truet med oppsigelse (Kurd Watch 2014).

3.4.3 Søknad om pass via ambassade i utlandet

En annen mulig fremgangsmåte er å søke via nærmeste syriske ambassade. Også her kreves det fremlagt utskrift av folkeregistrerte opplysninger (*ikhraj qaid*) og/eller kopi av ID-kort (syrisk advokat, møte september 2013).

En del syriske ambassader har imidlertid sluttet å yte konsulær bistand. Syrias ambassade i Ankara er stengt. Det syriske konsulatet i Istanbul er åpent, men bistår kun i liten grad med konsulære tjenester (diplomater ved vestlig ambassader i Ankara, møter i april 2013). Ifølge representanter for Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation (møte mars 2015), måtte man betale bestikkelser for å få utstedt pass via konsulatet. Selv med bestikkelser kunne det være umulig å få bistand fra konsulatet dersom man ble assosiert med opposisjonsbevegelsen.

I KRI er det ingen syrisk ambassade og ingen mulighet for å få utstedt syrisk pass (Direktoratet for nasjonalitet, pass og oppholdstillatelser i KRI, møte mars 2015; FN-kontor i Nord-Irak, møte april 2013).

De syriske ambassadene i Beirut og Amman er fremdeles åpne og kan motta søknader og utlevere pass. Som nevnt i kapittel 2.1 skal disse ambassadene etter hvert få utstyr til selv å utstede pass (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015; Syrias utenriksdepartement, møte september 2015). Den syriske ambassaden i Stockholm opplyste til det svenske Migrationsverket i november 2014 at de fremdeles bisto syrere i Skandinavia med søknad om pass. Informasjonen som lå ute på deres nettsider i oktober 2015, pekte i samme retning (Lifos, e-postkorrespondanse november 2014; Syrias ambassade i Stockholm u.å.).

Enkelte har ikke vært i stand til å få pass fordi ambassadene spør etter dokumentasjon søkerne ikke kan frembringe. Andre ønsker ikke å kontakte syriske ambassader fordi de assosieres med opposisjonelle grupper (internasjonal hjelpeorganisasjon i Libanon, møte september 2013). Det er også enkelte som ikke kan få pass fordi de er registrert som ettersøkte. At noen andre i familien er registrert som ettersøkt, kan være nok til at søknad om pass avslås (diplomat ved en vestlig ambassade i Beirut, møte oktober 2014; Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation, møte mars 2015).

3.5 VERNEPLIKTIGE

Innkalling til militærtjeneste skjer i dag stort sett kun i regjeringskontrollerte deler av landet. Mange unge menn i vernepliktig alder flykter fra disse delene av Syria for å unnsnippe verneplikt. De fleste som i dag gjennomfører militærtjenesten, blir ikke dimittert etter 18 måneder slik man ble før borgerkrigen. De vernepliktige må i stedet fortsette i aktiv tjeneste på ubestemt tid. Noen av dem velger å desertere og forlater landet (Lifos 2014).

For å hindre deserteringer opplyses det at enkelte vernepliktige fratras sine militære ID-kort slik at de ikke har noen identitetsdokumenter overhodet (som nevnt i kapittel 2.6 blir sivilt ID-kort og militærboken tatt fra rekruttene idet de begynner på aktiv tjeneste). Interne reiser i Syria uten identitetsdokumenter regnes som umulig. Noen vernepliktige skaffer seg etter det opplyste falske militære ID-kort. Andre skaffer seg falske sivile ID-kort for å kunne ta seg inn i opposisjonskontrollerte områder (Lifos 2014, s. 16; militærrådgiver ved International Commission of Inquiry on the Syrian

Arab Republic møte oktober 2014; syrisk analytiker ved Carnegie, møte oktober 2014; FN-kontor i Libanon, møte oktober 2014).

3.6 DOKUMENTER UTSTEDT AV OPPOSISJONELLE GRUPPER

Som nevnt i kapittel 3.2, har sivilstatusavdelingene i områder overtatt av opposisjonelle grupper, fortsatt å operere enkelte steder. Det er imidlertid uklart eksakt hvordan disse kontorene fungerer. Noen steder har ansatte ved sivilstatusavdelingene fortsatt i sine stillinger, eller kontorene har blitt overtatt av lokale opposisjonelle komiteer som arbeider for å opprettholde sivil administrasjon i opprørskontrollerte områder. De som har tatt over sivilstatusavdelingene og utstyr som benyttes til å utstede offisielle identitetsdokumenter, bruker etter alt å dømme dette utstyret til å utstede ID-kort og andre typer dokumenter til de som søker eller til de som betaler bestiktelser for å få slike ID-kort utstedt (tyrkisk hjelpeorganisasjon, møte april 2013; diplomater i Ankara, møte april 2013; FN-kontor i Jordan, møte september 2013; dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman, møte september 2013; internasjonal organisasjon i Jordan, møte september 2015).

Det finnes ellers mange eksempler på at opposisjonelle grupper i Syria selv har begynt å utstede ulike former for identitetsdokumenter. Informasjon som fremkommer i ulike presseoppslag og på sosiale medier, indikerer at mange opprørsgrupper utsteder egne ID-kort til sine medlemmer (tyrkisk hjelpeorganisasjon, møte april 2013).

3.6.1 Ambassader overtatt av opposisjonen

Den syriske ambassaden i Tripoli i Libya ble overtatt av den syriske opposisjonsgruppen Syrian National Council (forløperen til Syrian National Coalition) i 2012. Denne ambassaden har forlenget gyldighetstiden til syriske pass. Forlengelsene anerkjennes ikke av syriske myndigheter. Personer som har fått sine pass forlenget ved ambassaden i Tripoli, skal senere ha fått passene konfiskert ved andre syriske ambassader som er under sentralmyndighetenes kontroll. I Qatar er det åpnet en ny ambassade under kontroll av Syrian National Coalition. Alle andre ambassader er enten stengt eller fremdeles under sentralmyndighetenes kontroll (diplomat ved en vestlig ambassade i Ankara, møte april 2013; syrisk opposisjonsgruppe, møte april 2013; syrisk opposisjonsaktivist, møte oktober 2014).

4. DOKUMENTERS NOTORITET

Forut for det væpnede opprøret som startet i 2011, hadde Syria et fungerende folkeregister som omfattet alle statsborgere. Opplysningene i Sivilstatusavdelingens folkeregister, utskrifter av folkeregistrerte opplysninger og øvrige identitetsdokumenter utstedt av offentlige myndigheter i Syria, var generelt pålitelige (U.S. Department of State u.å.).

Etter over fire år med borgerkrig er det flere indikasjoner på at dette har endret seg. Kontrollrutinene er svekket, og dokumenter utstedes i økende grad på gale premisser eller uten sentralmaktens godkjenning. Omfanget av falske syriske dokumenter har økt.

4.1 KONTROLLRUTINER OG REGISTRENE PÅLITELIGHET

Syrere som befinner seg i utlandet eller i opposisjonskontrollerte deler av landet, er ikke alltid i stand til å registrere fødsler, dødsfall, ekteskap eller skilsmisser (internasjonal hjelpeorganisasjon i Libanon, møte september 2013; FN-kontor i Amman, møte september 2013; Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation, møte mars 2015). Som nevnt i kapittel 3.2, viser en rapport fra Flyktningshjelpen og Tilburg universitet til at tre fjerdedeler av barna som er født av syriske flyktninger i Libanon, er uregistrerte fordi foreldrene ikke har vært i stand til å registrere barna i Syria (NRC & Tilburg University 2015, s. 23). Enkelte steder blir dessuten nyfødte kun registrert manuelt og ikke tildelt nasjonalt nummer (dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman, møte september 2015; Sivilstatusavdelingen, møte september 2015) Disse forholdene bidrar til at opplysningene i Sivilstatusavdelingens folkeregister blir stadig mindre presise.

Sivilstatuskontorer har blitt overtatt av opposisjonelle grupper enkelte steder, og disse kontorene har til dels fortsatt med å utstede identitetsdokumenter. Det er uvisst hvilke rutiner disse kontorene følger når de utsteder dokumenter. I andre tilfeller har opposisjonsgrupper tatt beslag i utstyr som benyttes til å utstede offentlige dokumenter. Slikt utstyr er angivelig solgt til personer som produserer falske dokumenter (dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman, møte september 2013 og september 2015; internasjonal organisasjon i Jordan, møte september 2015).

En annen indikasjon på mangelfull kontroll er systemet med søknad om pass via stedfortreder. Som nevnt i kapittel 3.4.2, er det mulig å gjøre dette uten at stedfortrederen behøver å legge frem skriftlig fullmakt fra søkeren.

4.2 KORRUPSJON OG URIKTIGE OPPLYSNINGER I «EKTE» DOKUMENTER

Sivilstatusavdelingen og Direktoratet for migrasjon og pass har omfattende kontrollrutiner på plass som skal hindre at dokumenter utstedes på feil grunnlag. Søknader om ID-kort og pass skal alltid sjekkes opp mot offentlige registre for å påse at personalia i søknadene er i overensstemmelse med registrene. I forbindelse med utstedelse av ID-kort, blir søknadene registrert i folkeregisterets datasystemer. Deretter skal to andre medarbeidere hver for seg sjekke at de registrerte opplysningene er korrekte. Tilslutt godkjennes søknaden av sjefen for kontoret før ID-kortet utstedes (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015; Sivilstatusavdelingen, møte september 2015).

Det foreligger likevel tydelige indikasjoner på at det i økende grad er mulig å tilegne seg dokumenter på gale premisser og med uriktige personopplysninger. Utstedelse av pass, ID-kort og andre identitetsdokumenter skjer desentralisert i Syria. Det er mulig å få utstedt dokumenter lokalt på mange ulike steder. Ifølge en dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Jordan, åpner desentraliserte systemer erfaringsmessig for korrupsjon og ureglementert utstedelse av dokumenter. Dette kombinert med at man nå har en «krigsøkonomi» i Syria hvor korrupsjonen brer om seg på alle nivåer, bidrar til flere uregelmessigheter (dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Jordan, møte september 2015).

Korrupsjon har alltid vært svært utbredt i den syriske statsforvaltningen. Selv forut for opprøret i Syria var det helt vanlig å betale mindre pengesummer til offentlige tjenestemenn for å få bestemte tjenester utført, herunder utstedelser og fornyelser av offentlige dokumenter. Man betalte med andre ord bestikkelser for å få utført

tjenester som man i utgangspunktet hadde krav på, eller for å få fortgang i prosessene. Det betød imidlertid ikke at man nødvendigvis kunne kjøpe seg til dokumenter utstedt på gale premisser eller med uriktige personopplysninger. Dette ser imidlertid nå ut til å ha endret seg. Flere av Landinfos kilder opplyser at korrupsjonen blir stadig mer utbredt og at summene som må betales i bestikklser for å få dokumenter utstedt, har økt betraktelig siden 2011 (diplomat ved en vestlig ambassade i Beirut, møte september 2014; Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation møte mars 2015; dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Jordan, møte september 2015).

Det har antagelig også blitt lettere enn tidligere å få utstedt dokumenter på gale premisser eller med gale personopplysninger. En syrisk opposisjonspolitiker forklarte at hun var ettersøkt av regimet og derfor var forhindret fra å få utstedt nytt pass. På et tidspunkt klarte hun likevel å få utstedt pass ved å betale bestikklser til en ansatt ved Direktoratet for immigrasjon og pass, som selv planla å rømme fra landet (syrisk opposisjonspolitiker, møte oktober 2014).

Det utstedes også «ekte» dokumenter med uriktige personopplysninger i regjeringskontrollerte deler av landet. En syrisk aktivist som var ettersøkt av syriske myndigheter, forklarte til Landinfo at han reiste ut av landet ved hjelp av et ID-kort som inneholdt hans bilde, men navn og personalia til en avdød person som så langt ikke var registrert som død av Sivilstatusavdelingen. Kortet var utstedt mot betaling av bestikklser til ansatte ved et sivilstatuskontor i Damaskus. Ifølge aktivisten var det en vanlig fremgangsmåte å bytte ut egne personalia med personalia tilhørende en død person (syrisk opposisjonsaktivist, møte i oktober 2014). Også andre kilder Landinfo snakket med, hevder at det nå er relativt enkelt å skaffe seg dokumenter utstedt med uriktige personopplysninger mot betaling av bestikklser til ansatte ved sivilstatuskontorene (HRW, møte oktober 2014; syrisk opposisjonspolitiker, møte oktober 2014).

4.3 FALSKE DOKUMENTER

Landinfo har ikke oversikt over omfanget av falske pass og falske syriske identitetsdokumenter. Ulike presseoppslag i 2015 forteller om en utbredt produksjon og omsetning av falske syriske pass i Tyrkia. De falske passene kjøpes av personer som ønsker å reise til Europa for å søke asyl. En del syrere som ikke er i stand til å søke om pass på vanlig måte fordi de er ettersøkte eller assosieres med opposisjonen, kjøper seg falske syriske pass. I tillegg finnes det personer med andre nasjonaliteter, som libanesere og irakere, som kjøper syriske pass med den hensikt å søke asyl i Europa under falskt navn og falsk nasjonalitet. Til dels dreier det seg om «tomme» passbøker som er stjålet fra Raqqa i forbindelse med at byen ble tatt av opprørere i 2013. Passbøkene er deretter solgt til falsknere i Tyrkia (Fagge 2015; Sørensen 2015; Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation, møte mars 2015).

Ifølge vestlige diplomater som Landinfo har konsultert, er det relativt sjeldent at ambassadene i Jordan og Libanon oppdager falske syriske pass. Årsaken er antagelig at syrere som oftest ikke har noen grunn til å benytte falske pass i disse landene. Forfalskninger opptrer i stedet mye hyppigere i Tyrkia blant de som planlegger å reise til Europa for å søke om asyl. Derimot forekommer tilfeller av manipulasjon med personaliasidene i ekte pass og falske forlengelser av gyldighetstiden. Etiketter som benyttes til å forlenge gyldighetstiden til pass, er ofte totalfalske eller manipulert på ulike måter. Man ser også en del falske ekteskapsattester og andre

«støttedokumenter» i søknader om familiegjening. Ofte legges slike dokumenter frem sammen med pass som tilsynelatende er ekte (dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman, møte september 2013 og september 2015; Norges ambassade i Amman, møte september 2015; vestlig ambassade i Beirut, møte oktober 2014).

Det er også mulig å kjøpe syriske ID-kort via kriminelle i Syria. Sivilstatuskontorer i Idlib og Dara som har kommet under kontroll av opprørsgrupper, skal eksempelvis ha utstedt syriske ID-kort med uriktige personalia mot betaling til blant annet palestinere (syrisk aktivist, møte september 2013; FN-kontor i Amman, møte september 2013; diplomat ved en vestlig ambassade i Ankara, møte april 2013; Norges ambassade i Amman, møte juni 2013; tyrkisk hjelpeorganisasjon, møte april 2013; Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation, møte i mars 2015).

Som nevnt i kapittel 2.4, skal barn føres inn i foreldrenes familiebok etter fødsel. Dette skal gjøres av en mukhtar og deretter verifiseres og stemples av offisielle myndigheter. Ifølge et FN-kontor i Nord-Irak (møte mars 2015) skjer det ofte at syrere manipulerer familieøkene på ulike måter, blant annet ved at de selv skriver inn nyfødte dersom de ikke er i stand til å registrere barna på vanlig måte.

Etter mer enn fire år med borgerkrig blir enkelte områder av Syria oppfattet som opposisjonslojale. Dersom man er registrert bosatt i et slikt område (noe som vil fremgå av ens ID-kort), kan dette være nok til at man blir oppfattet som opposisjonell av myndighetene. Dette kan gjøre det langt vanskeligere å krysse kontrollposter bemannet av regimets sikkerhetsstyrker eller regimelojale militser. Mange vil derfor foretrekke å benytte ID-dokumenter som viser et «regimelojalt» bosted, enten ved å benytte en annen persons dokumenter, ved å kjøpe seg dokumenter med gale personopplysninger eller ved å forfalske dokumenter. Likeledes vil vernepliktige som forsøker å unngå militærtjeneste, av og til forsøke å skaffe seg falske militære dokumenter. Enkelte som er under militærtjeneste, og som dermed har militært ID-kort, velger også å skaffe seg falske sivile ID-kort for å kunne desertere og reise inn i opprørskontrollerte områder (Lifos 2014, s. 16; militærrådgiver ved International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, møte oktober 2014; syrisk analytiker ved Carnegie, møte oktober 2014; FN-kontor i Libanon, møte oktober 2014).

Ikke alle tekniske uregelmessigheter ved pass og identitetsdokumenter er nødvendigvis bevisste forsøk på forfalskninger. En dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman opplyste at kvaliteten på tegnsett, vannmerke etc. i syriske dokumenter varierer. Dette er ikke nødvendigvis en indikasjon på at dokumentene er falske, men kan skyldes at kvalitetskontrollen ved enkelte offentlige kontorer ikke lenger fungerer som den skal på grunn av borgerkrigen. Det kan også forekomme feil i dokumentene, slik som at underskrift mangler i pass eller at passene inneholder fingeravtrykk i stedet for underskrift (dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman, møte september 2013; Lifos, e-postkorrespondanse desember 2014). Det forekommer av og til også feil i personaliasiden, som for eksempel at det står «kvinne» i passet til en mann eller omvendt. Heller ikke dette behøver å bety at dokumentet er falskt, men kan skyldes at utsteder ikke er nøye nok med å føre opp korrekt informasjon (diplomat ved en vestlig ambassade i Beirut, møte oktober 2014).

5. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Agathocle de Syracuse (2015 2. november) Syria conflict interactive map (2 Nov 2015). *Agathocle de Syracuse* [blogg]. Tilgjengelig fra <http://www.agathocledesyracuse.com/archives/523> [lastet ned 9. november 2015]
- Albarazi, Z. (2013, 24. mai). *The stateless Syrians*. Tilburg: Tilburg University. Tilgjengelig fra http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2269700 [lastet ned 9. november 2015]
- Brørby, M. & Hanson, A. C. (2010, mai). *Familielovgivning i Syria. Religiøse lovklider under et sekulært styre*. Damaskus: Norges ambassade i Damaskus.

Kun tilgjengelig internt på Landdatabasen.
- Carter Center (2015, 30. oktober) *Syria conflict Update*. Atlanta: Carter Center. Tilgjengelig fra http://www.cartercenter.org/resources/pdfs/peace/conflict_resolution/syria-conflict/Syria-Conflict-Update-103015.pdf [lastet ned 9. november 2015]
- Daily Star Lebanon (2015, 27. april). Syria changes passport regulations for citizens abroad. *Daily Star Lebanon*. Tilgjengelig fra <https://www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2015/Apr-27/295849-syria-changes-passport-regulations-for-citizens-abroad.ashx> [lastet ned 9. november 2015]
- DISCS, dvs. Document Information System for Civil Status (u.å.). *Syria. Travel Documents. National Passport*. Zvalle: Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) [Elektronisk abonnements tjeneste, lastet ned 9. november 2015]
- Edison TD, dvs. Electronic Documentation Information System Network (Travel Document) (u.å.) *Syria*. [Elektronisk abonnements tjeneste, lastet ned 9. november 2015]
- Fagge N. (2015, 17. september). Passport to terror: MailOnline reporter buys Syrian papers being sold to ISIS fighters sneaking into Europe hidden among refugees. *Daily Mail*. Tilgjengelig fra <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3235320/PASSPORT-TERROR-MailOnline-reporter-buys-Syrian-papers-sold-ISIS-fighters-sneaking-Europe-hidden-refugees.html> [lastet ned 5. november 2015]
- IRB, dvs. Immigration and Refugee Board of Canada (2007, 25. april). *Syria: Procedures to obtain, renew and replace a national identity card*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig fra <http://www.refworld.org/docid/469cd6993b3.html> [lastet ned 9. november 2015]
- IRB (2013, 5. juli). *Syria: Procedures to obtain, renew and replace national identity cards and passports; information contained in the passport and the identity card*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig fra <http://www.refworld.org/docid/520e247c4.html> [lastet ned 9. november 2015]
- Kurd Watch (2010, mars). *Stateless Kurds in Syria – Illegal invaders or victims of a nationalistic policy?* Berlin: Kurd Watch. Tilgjengelig fra http://www.kurdwatch.org/pdf/kurdwatch_staatenlose_en.pdf [lastet ned 9. november 2015]
- Kurd Watch (2014, 8. desember). *Al-Hasakah: Regime wants to call up reservists*. Berlin: Kurd Watch. Tilgjengelig fra <http://kurdwatch.org/?aid=3289&z=en&cure=1016> [lastet ned 9. november 2015]
- Landinfo (2010, 14. oktober) *Syria: Statsløse kurdere – registreringsrutiner, ID-dokumenter og rettigheter*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/1456/1/1456_1.pdf [lastet ned 17. desember 2014]
- Landinfo (2011, 20. mai). *De palestinske flyktningene i Syria: Registreringsrutiner og identitetsdokumenter*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/1630/1/1630_1.pdf [lastet ned 9. november 2015]
- Lifos, dvs. Migrationsverkets rätts- og landinformationssystem (2012, 15. november). *Syrien: Identitetshandlinger och andra officiella dokument*. Norrköping: Lifos. Tilgjengelig fra

<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=28940> [lastet ned 9. november 2015]

- Lifos (2014, 24. november) *Regulj r och irregulj r syrisk milit rtj nst*. Norrköping: Lifos. Tilgjengelig fra <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33559> [lastet ned 9. november 2015]
- NRC, dvs. Norwegian Refugee Council & Tilburg University (2015). *Statelessness and displacement*. Tilgjengelig fra http://www.nrc.no/arch/_img/9197390.pdf [lastet ned 29. mai 2015]
- Pietervanostaeyen (2015, 4. oktober) Syria – Map update dd October4, 2015. *Pietervanostayen* [blogg]. Tilgjengelig fra <https://pietervanostaeyen.files.wordpress.com/2015/10/2000px-syria17.png> [lastet ned 28. oktober 2015]
- Pizzi, M. (2015, 27. april). Syria relaxes passport rules, letting refugees and draft dodgers apply. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://america.aljazeera.com/articles/2015/4/27/syria-relaxes-passport-rules-lets-refugees-apply.html> [lastet ned 2. juni 2015]
- SNAP, dvs. Syria Needs Analysis Project (2014, 13. oktober) *Regional analysis Syria*. Gen ve: Syria Needs Analysis Project. Tilgjengelig fra <http://acaps.org/img/reports/q-snap-ras-quarterly-oct-2014.pdf> [lastet ned 9. november 2015]
- Syrias ambassade i Stockholm (u. .). *Shu'un qunsuliya. Jawazat as-safar [Konsul re saker. Pass]*. Stockholm: Syrias ambassade i Stockholm. Tilgjengelig fra <http://syrianembassy.se/> [lastet ned 9. november 2015]
- Syrias innenriksdepartement (u. .). *Malumat al-Hijra wal-jawazat. Jawazat as-Safar. [Informasjon fra Avdeling for migrasjon og pass. Pass]* Damaskus: Syrias innenriksdepartement. Tilgjengelig fra <http://www.syriamoi.gov.sy/new/index.php?req=554&cat=62> [lastet ned 9. november 2015]
- Sørensen, A. (2015, 20. september). Falske pas er en god forretning. *Berlingske*. Tilgjengelig fra <http://www.b.dk/globalt/falske-pas-er-en-god-forretning> [lastet ned 5. november 2015]
- UNDESA, dvs. United Nations Department of Economic and Social Affairs (2009, 30. mars). *Technical report on the status of civil registration and vital statistics in ESCWA region*. New York: UNDESA. Tilgjengelig fra <http://unstats.un.org/unsd/demographic/CRVS/Technical%20report%20ESCWA%20Final.pdf> [lastet ned 9. november 2015]
- U.S. Department of State (u. .) *Country Reciprocity Schedule. Syria*. Washington DC: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://travel.state.gov/content/visas/english/fees/reciprocity-by-country/SY.html#> [lastet ned 9. november 2015]

Muntlige kilder

- Direktoratet for migrasjon og pass. Møte i Damaskus september 2015.
- Diplomat ved en vestlig ambassade i Beirut. Møte i Beirut oktober 2014.
- Diplomater ved to ulike vestlige ambassader i Ankara. M ter i Ankara april 2013.
- Direktoratet for nasjonalitet, pass og oppholdstillatelser i KRI, møte mars 2015
- Dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman. M ter i Amman september 2013 og september 2015.
- FN-kontorer i Jordan. M ter i Amman september/oktober 2013.
- FN-kontor i Nord-Irak. Møte i Erbil april 2013.
- FN-kontor i Nord-Irak. Møte i Erbil mars 2015.
- FN-kontor i Libanon. Møte i Beirut oktober 2014.

- FN-kontor i Tyrkia. Møte i Gaziantep mars 2015.
- HRW, dvs. Human Rights Watch. Møte i Beirut oktober 2014.
- Internasjonal hjelpeorganisasjon i Libanon. Møte i Beirut 25. september 2013.
- Internasjonal organisasjon i Jordan. Møte i Amman, september 2015.
- KNC, dvs. Kurdish National Congress. Møte i Erbil april 2013.
- KNC, Møte i Erbil mars 2015.
- KNK, dvs. Kurdish National Council. Møte i Erbil mars 2015.
- Lifos, e-postkorrespondanse november 2014.
- Lifos, e-postkorrespondanse desember 2014.
- Militærrådgiver ved International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic. Møte i Beirut oktober 2014.
- Norges ambassade i Amman. Møte juni 2013, september 2013 og september 2015.
- Norges ambassade i Amman, e-postkorrespondanse mai 2013, desember 2014 og januar 2015.
- Representant for selvstyremyndighetene i Afrin. Møte i Oslo desember 2014.
- Sivilstatusavdelingen. Møte i Damaskus september 2015.
- Syrias utenriksdepartement. Møte i Damaskus september 2015.
- Syrisk advokat. Møter i Beirut i september 2013 og oktober 2014.
- Syrisk analytiker ved Carnegie Middle East Center. Møte i Beirut oktober 2014.
- Syrisk aktivist. Møte i Beirut september 2013.
- Syrisk opposisjonsgruppe. Møte i Istanbul april 2013.
- Syrisk opposisjonsaktivist, møte i Beirut oktober 2014.
- Syrisk opposisjonspolitiker, møte i Beirut oktober 2014.
- Tyrkisk hjelpeorganisasjon som organiserer humanitær bistand til syrere. Møte i Istanbul april 2013.
- Utlendingsdirektoratet, e-postkorrespondanse med Asylavdelingen oktober 2015.
- Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation. Møte med representanter for organisasjonene i Gaziantep mars 2015.